

XX ЮБИЛЕЕН МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

15 МАРТ - 29 МАРТ 1980 Г. РУСЕ, БЪЛГАРИЯ

90 077

K 7/M 45

120000868615

XX ЮБИЛЕЕН МЕЖДУНАРОДЕН
ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“ —
РУСЕ — 1980

**СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР
НА
СИЛЕЗИЙСКАТА ФИЛХАРМОНИЯ
— КАТОВИЦЕ**

Диригент — **КАРОЛ СТРИЯ**

*Регионална библиотека
"Любен Каравелов"*

120000868615

27 март — четвъртък Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

44710

К. ИЛИЕВ — Музикални моменти

ШОПЕН — Концерт за пиано и
оркестър № 2, фа
минор
Maestoso
Larghetto
Allegro vivace

Солист — ЙЕЖИ СТЕРЧИНСКИ

БЕРЛИОЗ — Фантастична симфо-
ния
Мечти, страсти
Бал
Сцена на полето
Пътят към ешафада
Една нощ на Сабат

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ (1924)

МУЗИКАЛНИ МОМЕНТИ

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ е автор на пет симфонии, на оперите „Боянският майстор“ и „Еленово царство“, кантата „Септември 1923 година“, ораториите „Песен за мъртвите, посветена на живите“ и „Пролетни празници“, оркестрови произведения, концерт за цигулка и оркестър, хорови произведения, художествени и детски песни, камерни произведения и др.

„Музикални моменти“ са написани в 1972 година за оркестъра в Гелзенкирхен, където в 1973 година са изпълнени за първи път. Пиесата се състои от шест части, различни по настроение и по форма. Представява свободни вариации върху структурата, изложена във флейтата и кларинетите в първата част. Различните оркестрови похвати целят разнообразието на тембровата палитра.

ФРЕДЕРИК ШОПЕН (1810—1849)

КОНЦЕРТ ЗА ПИАНО И ОРКЕСТЪР № 2, ФА МИНОР

Концертът е написан по-рано от известния под № 1 концерт за пиано и оркестър. Изпълнен е за пръв път от автора на 4. III. 1830 г. във Варшава.

Произведението носи отличителните за творческия почерк на Шопен белези — богатата мелодичност, зрелост и дълбочина на чувствата, широка гама от настроения. Първата част, независимо че започва в спокоен, повестователен тон, е раздвижена, с резки смени в характера на музикалното развитие. Главните теми — нежно мечтателни, се редуват с блестящи, виртуозни пасажии и емоционални изграждания, чиито кулминации се увенчават със стремителни, изградени с необикновено майсторство и финес ,каденци. Следващото оркестрово встъпление се разгръща върху уравновесената и спокойна тема на встъплението. Това спомага за свързването на заключението с емоционално раздвижения среден дял и същевременно яркото очертаване на основния музикален образ на частта. Втората част — необикновено красива и изразителна, се отличава с неповторимото си лирическо обаяние. В средния епизод светлата и спокойна мелодия внезапно се прекъсва от

патетичните, изпълнени с драматизъм речитативи, след което музикалното развитие се връща в рамките на тихата, съзерцателна лирика. Финалът — едно блестящо алегро — стремително и увличащо, е изграден върху ритъма на изящния валс и жизнерадостните мазурки.

ХЕКТОР БЕРЛИОЗ (1803 — 1869)

ФАНТАСТИЧНА СИМФОНИЯ

Фантастична симфония на Берлиоз е едно от най-ярките достижения на френския музикален романтизъм. В нея се отразява неспокойният и новаторски дух на композитора, стремежът му към откриване на нови изразни средства и обогатяването формата и съдържанието на музикалното произведение. С тази симфония Берлиоз създава програмната романтична симфония, утвърждава ново, съвременно решение на програмния принцип.

Фантастична симфония е завършена през 1830 година и е предназначена за голям изпълнителски състав от 130 души. Силните театрални тенденции на творбата довели автора до идеята тя да бъде изпълнена сценично, във връзка с което Берлиоз написал подробна програма към симфонията, във вид на сценарий, озаглавен „Епизод из живота на артиста“. Великолепното обобщено об-

---

разно и реалистично разкриване на основната идея в музиката на произведението направило впоследствие излишна програмата при концертното изпълнение.

Симфонията има автобиографичен характер, но същевременно тя има и по-широк, обобщаващ смисъл, разкривайки образа на човека от 19 век с неговите противоречиви чувства и настроения, мечти и стремежи.

Първата част разкрива образа на млад музикант, потънал в тежък сън, изпълнен със странни и кошмарни видения. Образът на любимата жена се превръща в мелодия, която като натрапчива идея той среща навсякъде. Тази основна тема става определящ, градивен елемент на цялото произведение и в зависимост от сюжетното развитие на творбата се изменя в идейно-емоционално и музикално отношение. Моно-тематичният принцип, приложен в развитието на отделните части, определя характера и специфичните черти на всички музикални образи, определя изграждането на симфоничния цикъл. В първата част на симфонията „Мечти, страсти“ главната тема е мечтателна, меланхолична, болезнена. Тя се явява след доста обширното въстъпление, с което започва симфонията и господствува музикалното развитие на цялата част. Втората тема, обратно на класическия принцип, носи белезите на основния музикален образ. Частта се отличава с огромно разнообразие на настроенията, със значителни, великолепно изградени

кулминации и оригинални оркестрови решения.

Втората част „Бал“ разкрива весела и шумна танцова сцена, чужда на страдащия герой. Жанр-епо-битовият характер е разкрит чрез необикновено красивия и грациозен валс, което води и до ритмичното изменение на основната музикална тема.

В третата част „Сцена на полето“ тъжният и самотен образ на героя е показан сред природата, в която той търси успокоение. Спокойствието и красотата на идиличния пейзаж, сред който звучи и веселата овчарска песен, контрастира на неговото душевно състояние. Върху неспокойния и тревожен фон епизодично се явява музикалната тема на любимата. След настъпилия покой се чуват тътнежите на отминаващата буря. Замлъква и песента на овчарите. Откроява се постигнатата от Берлиоз театрално-сценична изобразителност, майсторско съчетаване на психологически и жанрови моменти.

Четвъртата част — „Пътят към ешафода“, изобразяваща церемонията по екзекуцията на осъдения на смърт герой, има по-широк обществен смисъл. В нея се разкрива съдбата на бунтаря-герой, като темата за трагическата му смърт е получила типично романтично решение — свързва се с тъмните демонични сили. Частта има маршов характер. Сюжетното развитие на този епизод води до промяна в характера на музиката. Нейното развитие засилва усещането за зрелищност и парадност. Във

внезапно настъпилата тишина мотивът на любимата се явява като светло видение, което изчезва в грохота на последния „съдбоносен удар“ на оркестъра.

Още по-театрално-сценично е четата част — „Една нощ на Сабат“. Погребението на героя се съпровожда от странни демонични същества. Гротескно-саркастичен, причудливо видоизменен се явява и основният образ, олицетворяващ изгубения идеал. В тежкия и кошмарен сън се явява картината на демоничен танц, мрачните краски на който се подсилват от ударите на погребални камбани и прозвучала след това средновековна секвенция „Dies irae“ (Ден на гнева). В развитието на частта се получава интересно съчетаване на елементи на същата с основната танцова мелодия в една великолепно разработена двойна фуга. Тя довежда и до тържествения, с огромна сила и емоционален заряд финал на симфонията.

КАРОЛ СТРИЯ завършва Силезийската музикална консерватория през 1951 година в класа по дирижиране на световно известния диригент Г. Фителберг. Същата година той е назначен за диригент в Силезийската филхармония, а от 1953 година става неин художествен ръководител и главен диригент. Под неговото ръководство симфоничният оркестър на филхармонията израства като първокласен изпълнителски колектив, утвърждава се като един от най-известните симфонични оркестри в страната. Със Симфоничния оркестър на Силезийската филхармония той е осъществил редица концертни турнета в много европейски страни. Освен това е гостувал като диригент в Англия, Аржентина, Австрия, Белгия, България, СССР, ЧССР, Дания, Франция, Холандия, Югославия, Куба, ГДР, Норвегия, ГФР, Унгария, Италия и други.

Карол Стрия е доцент по дирижиране в Държавното музикално училище в Катовице. От 1968 година е художествен ръководител и на симфоничния оркестър в гр. Одензе — Дания.

В интензивната диригентска дейност на Карол Стрия се открояват многобройните премиери, реализирани от него, наполоки симфонични и музикално-сценични творби. Той е един от най-изтъкнатите интерпретатори на многообразното творчество на съвременните полски и чуждестранни композитори.

За заслугите му за популяризирането на полската съвременна музика е удостоен с Почетната награда на съюза на полските композитори. Носител е на премията „Орфей“ (1978 год.) за най-добро из

пълнение на съвременна полска музика на фестивала „Варшавска есен“. За приноса му към полската музикална култура е удостоен с два кръста — „Възстановена Полша“ и „Командирски кръст“. Удостоен е и с българския орден „Кирил и Методий“ — I степен.

Отзиви

„Културшпигел“ — ГФР, 13. XI. 1970 г.

„Изпълнението на оркестъра под прецизното ръководство на Стрия може да бъде посочено като идеално.“

„Нюрнбергер нахрихтен“, 12. XI. 1976 год.

„В редуването на ефекти и внезапни изригвания на звуци в „Пролетно тайнство“ от Стравински, Карол Стрия запазваше във всяко време чувството за нужната диференциация на гласовете. Великолепно“.

„Аргентинише татгеблате“, 23. VIII. 1978 г.

„Полският диригент избра като главно произведение на своята програма четвъртата симфония на Брамс. Стрия схвана смисъла на настроението на всяка отделна фраза от изпълненията — от мечтателност във въстъпителната част до увенчаващо силна заключителна Пасакалия, с непогрешим усет и ни представи произведението с едно превъзходно изпълнение“.

СИМФОНИЧНИЯТ ОРКЕСТЪР НА СИЛЕЗИЙСКАТА ФИЛХАРМОНИЯ от гр. Катовице — Полша е създаден в последните години на Втората световна война. Първият концерт на оркестъра се е състоял на 26 май 1945 година. Организатор и първи диригент на филхармонията е бил Ян Нивински. Впоследствие нейни ръководители са били Витолд Кшеменски и Станислав Скровкачевски. От 1953 год. художествен ръководител и главен диригент на филхармонията е Карол Стрия.

Силезийската филхармония е един от най-изтъкнатите симфонични колективи в Полша. Тя осъществява много богата и разнообразна концертна дейност както в Катовицкото воеводство, така и в редица градове на страната и чужбина. Колективът на филхармонията е един от най-ревностните пропагандатори на полското класическо и съвременно музикално творчество. На него принадлежат премиерните изпълнения на голям брой от най-ярките творби на полските композитори. Силезийската филхармония е постоянен участник в най-крупните фестивали в страната: Международния фестивал „Варшавска есен“, фестивала на полската музика в Бидгош, фестивала на съвременната музика във Вроцлав и др. Специфична особеност в многообразната дейност е богатата музикално-образователна дейност, която той осъществява със симфоничния

оркестър и други по-малки и камерни състави.

На Силезийската филхармония са гостували полски и чуждестранни диригенти, с огромна международна известност като: Херман Абендрот, Роберто Бенци, Еужен Орманди, Геннадий Рождественски, Жорж Селл, Леополд Стокзовски, Карло Цеки и др. Между солистите личат имената на: Игор Безродний, Моника Брюшолери, Емил Гилелс, Давид Ойстрах, Маурицио Полини, Святослав Рихтер, Артур Рубинщайн, Хенрик Шеринг и други.

За голямата популярност на симфоничния оркестър на Силезийската филхармония свидетелствуват неговите многобройни гастроли в чужбина. С голям успех оркестърът е гостувал в СССР, България, Италия, Англия, Румъния, ГДР, ЧССР и ФРГ.

Филхармонията е инициатор на редица крупни прояви, като фестивала на руската и съветска музика, дните на органната музика, международния конкурс за млади диригенти, конкурс за духови камерни състави и др.

За своята богата и разнообразна концертна и музикално-образователна дейност и големите заслуги за популяризирането на полското музикално изкуство Силезийската филхармония е удостоена с редица високи отличия.
